

Державний архів Запорізької області

Юріївське ощадно-позичкове товариство, с. Юріївка Романівської волості
Бердянського повіту Таврійської губернії

Фонд № 248
Опис № 1
справ постійного зберігання

1913-1919 рр.

Передмова до опису № 1 справ постійного зберігання фонду № 248 Юріївське ощадно-позичкове товариство, с. Юріївка Романівської волості Бердянського повіту Таврійської губернії

1. Історія фондоутворювача

Точна дата організації Юріївського ощадно-позичкового товариства не встановлена, його діяльність простежується протягом 1913-1919 рр. Ощадно-позичкові товариства в Російській імперії почали створюватися в другій половині XIX ст. Засади їх діяльності були запозичені з Німеччини, де діяли «народні банки» Г.Шульце-Деліча.

Одним з перших кредитних кооперативів в українських землях стало міське ощадно-позичкове товариство, засноване в 1869 році ремісниками та купцями міста Гадяч на Полтавщині. До середини 1890-х років у царській Росії не було якогось загального закону, який би регламентував порядок організації і діяльності кредитної кооперації. Всю діяльність існуючих до того часу ощадно-позичкових товариств регулювали окремі дозволи й розпорядження міністерства фінансів разом з міністерством внутрішніх справ.

Створення товариств активізувалось після прийняття 1 червня 1895 р. закону «Про установи дрібного кредиту», який заклав можливість заснування кредитних кооперативів не тільки на пайовій, а й на безпайовій основі. На розвиток закону «Про установи дрібного кредиту» були розроблені та в 1905 році затверджені зразкові статuti кредитного та ощадно-позичкового товариств. Вони мало чим відрізнялися один від одного і закладали в Російській імперії (в т.ч. і в Україні) основи діяльності кредитних та ощадно-позичкових товариств.

За зразковим статутом ощадно-позичкове товариство має на меті полегшити своїм членам ведення господарства шляхом надання позичок та сприяти своїм членам у накопиченні заощаджень. Кількість членів у товариствах не могла бути меншою, ніж 20 осіб. Членами могли бути повнолітні фізичні особи, які мали своє селянське господарство, ремесло або промисел; товариства, спілки, артілі та інші юридичні особи, які мали право одного голосу, як і фізичні особи.

Ощадно-позичкове товариство мало основний капітал, який формувався із паїв та пайових внесків членів, пожертвуваних або позичених товариству коштів та відрахувань від його діяльності. Розмір повного паю закріплювався в статуті товариства і не міг бути меншим десяти та більшим ста рублів. Ощадно-позичкові товариства могли приймати грошові вклади як від своїх членів, так і від сторонніх осіб та організацій із зобов'язанням їх повернення в певний термін (деPOSITні вклади) або без встановлення терміну (вклади до запитання).

Завідування справами товариства покладалось на правління, раду та загальні збори.

Правління товариства створювалось для ведення всіх його справ: розробки внутрішніх правил та документів, приймання рішення про надання позичок, ведення посередницьких операцій для своїх членів, стягнення позичок, наймання та звільнення платних працівників тощо. Правління складалось не менше, ніж з 3-х осіб, які обирались загальними зборами шляхом таємного голосування терміном на три роки. Вибори голови правління здійснювались загальними зборами або самим правлінням. Один із членів правління виконував обов'язки скарбника (касира).

Рада товариства складалась не менше, ніж з трьох членів та одного кандидата, обраних таємним голосуванням на три роки. Рада наглядала за дотриманням у товаристві статуту, законів, встановлених правил, фінансової дисципліни тощо. Вона перевіряла звіти, документи, розглядала скарги членів, щомісячно перевіряла касу.

Загальні збори товариства – це вищий орган управління. Загальні збори затверджували правила та положення, розроблені правлінням по позичках, вкладах, заставах, посередницьких операціях, спеціальних фондах тощо; затверджували кошторис та звіти; приймали рішення про отримання позичок на збільшення основного капіталу; встановлювали розмір пайових внесків; розглядали інші питання, які не були закріплені в статуті та виникали в процесі роботи товариства. Якщо в товаристві було більш ніж сто членів, замість загальних зборів могли скликатись збори уповноважених.

Ощадно-позичкові товариства припинили діяльність на підставі циркулярного листа Наркомфіну УСРР від 9 квітня 1920 р. «Про порядок ліквідації кредитних установ».

2. Історія фонду

Точна дата надходження документів фонду № 248 «Юріївське ощадно-позичкове товариство, с.Юріївка Романівської волості Бердянського повіту Таврійської губернії» до Державного архіву Запорізької області невідома. Рукописний опис був складений у 1950 р. Відповідно до листа фонду, станом на 20 червня 1950 р. у фонді нараховувалася 1 (одна) справа за 1913-1919 рр.

Станом на 06 березня 2014 р. у фонді № 248 «Юріївське ощадно-позичкове товариство, с.Юріївка Романівської волості Бердянського повіту Таврійської губернії» нараховується 1 (одна) справа за 1913-1919 рр.

Фонд містить протоколи засідань правління та загальних зборів членів товариства.

З метою покращення інформаційно-пошукового рівня проведено удосконалення опису № 1. У ході роботи:

- перескладений заголовок справи;
- уточнені крайні дати документів;
- перевірено кількість аркушів у справі;

Складено опис № 1 за 1913-1919 рр. на 2 (дві) справи, з № 1 по № 2. Останньою справою до опису приєднано перескладений опис.

До опису складено довідковий апарат:

- титульний аркуш;
- передмова

Начальник відділу зберігання,
обліку та довідкового апарату

_____ О.Ю. Зінчик

Державний архів
Запорізької області

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Державного архіву
Запорізької області

_____ О.С. Тедєєв
_____ 2014 р.

Фонд № 248

ОПИС № 1

справ постійного зберігання
за 1913-1919 роки.

Юріївське ошадно-позичкове товариство, с.Юріївка Романівської волості
Бердянського повіту Таврійської губернії

№№ з/п	Заголовки справ	Крайні дати	Кількіст ь аркушів	Примі тки
1	2	3	4	5
1	Протоколи засідань правління, загальних зборів членів товариства	13 грудня 1913 р. – 03 серпня 1919 р.	77	
2	Перескладений опис		1	

В даний опис внесено 2 (дві) справи
з № 1 по № 2

Укладач опису _____ Є.С. Калітка

06.03.2014

СХВАЛЕНО

Протокол засідання ЕПК
Державного архіву
Запорізької області

№ _____